

[bez názvu]

Aleš Havlíček

◆ bytový seminář, česky, vznik: 6. 6. 1988

◆ private seminar, Czech, origin: 6. 6. 1988

[bez názvu] [1988]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Toto je před každým tím jevením. Před každým tím poznáváním. To je to *a priori*.

To znamená, že když je tam věc v temnotě, tak je teda *a priori*, než teda vzejde...

Ne, ne, to s tím nemá nic společného. To *a priori* je teda jaksi *a priori* té subjektivity, toho subjektu. To není *a priori* objektivní. Ovšem já si nejsem jistě, když mluví takhle o tom *a priori*, a teď tam říká, že to je vždycky – to je ovšem relativní *a priori*, nikoliv absolutní, nikoliv ve smyslu kantovském, nýbrž je to při každém poznání nějaká minulost, ještě nějaké dřívější poznání a tak dále. Proto tam je ta znalost. Já nemůžu poznat něco, aniž bych to znal.

Tam říká o znalosti právě. Tam je ta znalost, že já ty věci znám.

Abych mohl poznat někoho, tak ho musím znát. Jak můžeš poznat někoho, koho jsi neznal? Když jdeš po Václaváku, nemůžeš poznat neznámého člověka. Jenom ho poznáš, když jsi ho někdy viděl. Je to taky pasáž, o které on zase tolik moc nehovoří. On ji tady zmíní, že nějaké takové *a priori* tady je, aby pak mohl ukázat tu nutnou souvislost mezi jevením a bytím. To je v podstatě celé, co on tam sleduje.

Ještě jednou teda, takže to *a priori* se teda vztahuje pouze k té předběžné znalosti věcí?

Ano, pouze k tomu.

Takže toto předporozumění, o kterém se tu mluví, tak jsem se chtěl zeptat: toto předporozumění je vlastně aktem, který vyplývá z toho, že ty věci jsou tím, že vcházejí...

Ne, toto předporozumění je předcházení, předporozumění nutné souvislosti těchto tří pojmů. To znamená pravdy, světa a bytí. O takovéto předporozumění jde. Tady to vidíš, když se nakonec dostaneme nazpátek do toho světa, protože z toho světa v podstatě všechno vyvěrá a v té hře to bytí je v podstatě odehrávání jevení a to odehrané jevení se děje ve světě. Ale to nejsou věci, které by mohly být oddělené od sebe, ty jsou v nutné souvislosti. Pravda, bytí i svět. Tam se hovoří o vládě, o vládě pravdy a světa. Právě v této vládě pravdy a světa se odehrává to jevení, nebo můžeme říkat také odehrávání bytí. Tady je právě ta nutná souvislost těchto tří pojmů. To není tak, že by ta pravda byla záležitost až naše. On chce prokázat tuto souvislost.

Vlastně abych porozuměl, kdy vzniká to předporozumění?

To předporozumění už v nás je, protože my jsme jsoucna.

Dobře, ale ne každé jsoucno má předporozumění snad.

Ne každé jsoucno má předporozumění.

No, třeba skála nemá předporozumění.

Nemá předporozumění. A je to jsoucno, dokonce právě jsoucno. Samozřejmě, ale i v ní, v té skále, je nějakým způsobem tato nutná souvislost těchto tří pojmů.

Pojmů? Pravda, svět a bytí? Co skála může mít společného s nějakými pojmy?

Protože když já vysvětluju u toho *pobyty* nebo u nás tuto souvislost těchto pojmů... To není jako souvislost pojmů, i když on hovoří o souvislosti pojmů, ale každý z těch pojmů s sebou něco pojímá.

No ano, ale tak to musíme pak jasně říct, že to je to, k čemu se ten pojem vztahuje. A co to je teda, to, k čemu se ten pojem vztahuje? Tady je ta pravda sama. Ne pojem, nýbrž pravda, svět, jsoucno, bytí. O nich nemůžeme říct, že jsou. Ale pojem se k tomu vztahuje. Je tady pojem světa, tak se vztahuje ke světu.

Něco jiného je pojem světa a svět. Ale svět není jsoucno. To znamená, že my můžeme pojímat i nejsoucna. A jak se liší pojímání nejsoucna v pravdě od falešného? Jakou máme kontrolu, že když pojímáme svět jako svět, že nejsme v totálním omylu? Když pojímáme zajíce jako zajíce, tak si to můžeme zkontrolovat, jestli to není třeba králík. Na to jsou metody. Ale jakou metodu máme na zkontrolování, když pojímáme svět jako svět, jestli si nevymýšlíme úplně jenom? Jestli to není prostě stejné jako obluda *Minotaurus*?

Na tohle nelze odpovědět, protože on tady tuhle otázku verifikace, toho ověřování, vůbec neprovádí. On opravdu provádí vždycky jenom analýzu struktury toho jevení.

Pak ovšem můžeme uzavřít, že to je hrubá chyba filosofická, protože filosofové od samého začátku rozlišovali mezi zdáním a jsoucnem, nebo zdáním a věděním. *Doxa*, eventuálně i *orthodoxa*, že to je pravdivé, pravé mínění, a *epistémé*. To on taky tohleto drží. Ale musí říct, na základě čeho rozeznáme falešné mínění od pravého poznání. Když máme tady pojem světa, tak není to iluze, že vůbec nějaký svět je? Že vůbec mluvíme o světě? Není to náš nesmyslný výmysl? Jak to víme, že o tom můžeme mluvit? Když to je nejsoucné. Tak jakou kontrolu máme jinou?

Právě toto zdání se objevuje jenom u toho, co se nám jeví. Protože nám se svět jevit nemůže.

Moment, ale právě když se nám něco může jevit, tak se nám to taky může jevit špatně.

Ano, ale to není tak, že by se nám mohl jevit svět. Svět se nám nemůže jevit.

Tak jak to, že o něm vůbec mluvíme? Kde ho bereme vůbec?

Mluvit o něm můžeme, ale něco jiného je, že se nám jeví nebo nejeví.

Dobře, ale odkad' o něm víme, když se nám nejeví?

No, to je právě to, kdy on třeba říká, kdy k tomu poznání v podstatě přistupuje vědění, reflexe. Na základě vědění nějakého, na základě nějaké reflexe.

A kde se bere to vědění o světě?

K tomu dojde nějakou úvahou. To jako když někdo neuvažuje, tak vůbec neví, že je svět. K tomu musí dojít úvahou.

Jiný hlas: Mně tam některé věci nejsou jasné. Jestliže, tam především ten problém *vjevování* a *zjevování*, to znamená, svět jako takový vůbec nepřichází k *vjevení*, k *Erscheinung*? Vůbec ne. Čili to je jen, my se domýšlíme. To je to samé jako jevení, jevení samo taky se nepředvádí... Moment, moment, nepřevádějte na něco jiného. Svět teda, o světě nevíme nic, leč přes úvahu. V žádném případě nemáme žádnou... A co krajina? Krajina je na tom stejně? To jest, o krajině také nic nevíme jenom skrze úvahu? To už myslím, že není pravda. Když řekneme svět v silném smyslu, tak samozřejmě my vlastně nedohlédneme konce, a proto můžeme o kosmu vůbec jenom uvažovat, poněvadž ho nikdy před sebou nemáme.

Ale krajinu, biotop, biocenózu, no to je něco, s čím ustavičně každý živočich je ve styku a něco o tom tuší. Nemůžeme říct, že to je *epistémé*, ale prostě je tam doma, je tam zdomácněn. Není to něco mimo, že? Čili s tím něco... tak už to mně se zdá, že pokud bychom mluvili tak, že jevení je jenom pro člověka, tak se musíme tázat, jaký termín zvolíme pro zvířata. Poněvadž zvířata nějakým způsobem taky vnímají své okolí, žijí v jakémsi osvětí. Tak co to je, co se jim ukazuje? Je nesympatické to, že neříká, že by to vnímali hůř nebo lépe. Říká: jinak.

No, ale každopádně teda se jim to taky nějakým způsobem jeví či ukazuje. Po mém soudu nejenom ukazuje, poněvadž – co to je, že se jim to ukazuje? On třeba tam říká, že jsoucna jsou tím, že vscházejí. Budu říkat vscházení místo vycházení. Co to je, to vscházení? Po mém soudu pes je tím, že každý den je o den starší. To, jak je o den starší akorát dnes, o den starší než včera, tak to je to vscházení. Jsoucné pes se ukazuje v podobě dnešní, ne v podobě včerejší ani v podobě zítřejší. My nevidíme včerejšího psa nikdy. My vidíme vždycky psa dnešního. My víme ovšem, že včera byl taky ten pes. To víme, ale nevidíme to dneska. To jsme viděli včera. Takže my to jsme, kteří musíme spojovat toho dnešního psa s těmi minulými psy včerejška, předvčerejška a tak dále. Čili to vscházení samozřejmě nemůže se nám vyjevit ani zjevit, pes včerejší ani zítřejší, nýbrž jenom dnešní. To vscházení jsoucna je to, že vždycky *hic et nunc*, tady a dnes, v této chvíli, se nám to jsoucné nějak ukazuje. Jinak je skryté. Včerejší se ukázalo včera a zbylo dnešní skryté. A zítřejší se teprve ukáže zítra, a dneska i včera bylo skryté. Čili já chápu takhle toto vscházení. Rád bych věděl, jak chápe vscházení on.

Hejdánek: K té první otázce, to je k té krajině. Musíme si uvědomit tu věc, že krajina není žádný prostor.

Jiný hlas: Jak jste minule učil, já jsem řekl jenom krajina.

Hejdánek: Pak jste hovořil o všech termínech z životního prostředí.

Jiný hlas: Osvětí, biotop, biocenóza.

Hejdánek: Ale pořád jsou to nějaké prostory, v nichž něco je. Pro něj je právě krajina polem, v kterém se odehrává jevení. Ne v kterém se pohybuji věci.

Jiný hlas: Co to potom krajina je? To znamená, krajina je něco bez psa, bez lesu, bez pahorku, bez hor, bez rybníčků?

Hejdánek: Krajina je má v sobě, ale ona není to. Čili ona je něco jiného než to všechno, co je v ní.

Jiný hlas: Samozřejmě.

Hejdánek: A co to je?

Jiný hlas: To bych rád věděl, když to není prostor.

Hejdánek: Tam má právě to *Umgreif*, že objímá...

Jiný hlas: Co objímá, když tam všechno vezmeme pryč?

Hejdánek: Objímá něco jiného než sebe.

Jiný hlas: A co je ona? Jak může krajina existovat bez toho, co tam je?

Hejdánek: Nemůžeme hovořit o krajině bez jevení. Tady je hrozně důležitá věc. Moment, já tady řeknu jednu věc a pak budu pokračovat. Kde on na jednom místě říká, že my nemůžeme... moment, já si to jenom najdu. Strana 130, úplně poslední věta. On říká, že my nemůžeme svět a vůbec pravdu odvozovat ze jsoucen nebo z jevení, ale naopak. My musíme jevení jsoucen uchopovat právě z té vlády světa. My nemůžeme svět tady vyvodit z nějakého jevení nebo zakládat vládu světa v nějakém jevení jsoucen, ale naopak to jevení musíme zakládat v té vládě světa.

To znamená, náš přístup k celé té problematice musí být ten, že si musíme uvědomit, že to, co tady je jakoby stále předchůdně, to *Vorgängig*, to je ten svět. A ten svět vládne, je tady vláda světa a pravdy, a ta vláda je právě odehrávání jevení. A to odehrávané jevení se děje v krajině a to odehrávané jevení nám něco vyjevuje, nebo nejenom nám, ale vůbec v tom odehrávaném jevení se něco jeví. Takže ta krajina není něco, co by tvořila nějaká jsoucna, nýbrž krajina je to, v čem se odehrává to jevení, které ukazuje ta jsoucna. Mně to připadá, jako kdyby sis napsal třeba nějaký vzoreček. Teď už bys ho nechtěl psát celý, tak by ses ho jenom přeznačil, udělal by sis z něj y, pak bys chtěl vlastně to y používat bez toho, že bys měl pořád na mysli obsah toho vzorečku. Prostě že to je jenom jméno pro něco, ale co je to samé jako ten vzoreček. Protože bez toho...

Jiný hlas: To jsou dva jiné pohyby. Na to dát pozor. Tady je pohyb jsoucen, která se nám ukazují, tady se nějak pohybují. Ale to ukazování jsoucen je možné jedině skrze jevení. Lépe řečeno to, že vidíme jsoucna, je možné skrze jevení. A to jevení se nějakým způsobem odehrává. A to není jen název pro to odehrávání...

Hejdánek: Tady musíš mít, když se odehrává, tak se musí odehrávat vždycky něco. A odehrává se jevení. Ale to jevení, když se odehrává, tak se něco vyjevuje. Že to jevení, které se odehrává, není plané, že by se jenom odehrávalo jevení, jako když jede auto. Naopak, to jevení se odehrává tak, že se tady něco jeví. Právě v tom, co se tady jeví – tady vidíš, jak tady sedíme, vidíš ten hrníček a všechny tyhle věci – ale to je až na základě toho odehrávaného jevení. A to odehrávané jevení je právě vláda světa a pravdy. To je ta hra toho světa.

Jiný hlas: Nezmínil jste tady málo o tom, ten svět bude prostorový?

Hejdánek: Není vůbec! Právě naopak, svět není žádný prostor a naopak všechny prostory a časy jsou v něm.

Jiný hlas: To je přesně... on říkal, že svět dává prostor a nechává čas. To by mě zajímalo v té větě, co jste citoval, teď jsem si ji přečetl. To znamená, že dává prostor – kde ho bere, by mě zajímalo. A zadruhé nechává čas – kde se bere čas, který ten svět nechává? Tyto dvě otázky.

Hejdánek: Právě v tom vyjevování. Když se děje jevení.

Jiný hlas: To není bez světa možné. To je všechno ve světě a v čase. Čili vyjevování je možné jenom ve světě, přičemž ten čas ten svět nechává a prostor pro krajinu dává.

Ta otázka je... prostě to je mýtus. To nedává žádný smysl. To je stejně tak mýtus, jako že svět vznikl tak, že se z moře vynořila želva, na ní se postavil slon a ten držel bambusovou tyč, a to byl svět.

Hejdánek: A s tím je stejně spojený problém vscházení, protože to vscházení není na rovině prostoru a času, ale to vscházení je právě na rovině toho světa, kde z té tmy vschází...

Jiný hlas: Ten svět není. Jak může na rovině toho, co není, vscházet něco, co je?

Hejdánek: To je metaforicky řečeno.

Jiný hlas: Tak to není filosofie. Tak ať jde básnit.

Potom by vůbec nemělo smysl, aby on se vymezoval, když sám říkal, že on tvrdí, že věci jsou tím, že vcházejí na základě toho tradičního názoru, že ty věci nejdřív byly, že vlastně vcházejí z neskrytosti do skrytosti. Naopak jste tvrdil, aspoň jsem to tak pochopil, že u něj právě tohle samotné vcházení je zároveň odhalování.

Hejdánek: Ano, vyjevování.

Jiný hlas: Ale to by potom nemělo smysl, protože u něj vlastně ty věci nejsou. Nejsou to jsoucna, jak to říkal.

Hejdánek: Nejsou tady žádná jsoucna, která by se pak jevila. To není to, že by vcházelo jsoucno. Tady vchází to jevení. A teprve skrze to jevení, které není, vchází jsoucí, které jest. Čili všechno, co jest, je produktem jevení. Takže i když se Fink všeobecně považuje za příslušníka toho směru fenomenologického, který se kriticky postavil k husserlovskému subjektivismu, tady vidíme, že nakonec je to jenom taková znejsňující formulace, ale v posledku je to ten subjektivismus dál. Je to nepřekonaný subjektivismus.

Jiný hlas: Ale kde? Já ho tam nevidím.

Hejdánek: Poněvadž říká, že všechno jsoucí je produktem jevení. Přičemž jestliže je pravda, jak jste řekl, že *Vorschein* a *Anschein* jsou u něho sjednoceny, že odmítá to odlišovat od sebe, oddělovat...

Jiný hlas: Že by tady byla dvě jevení.

Hejdánek: Že je to jedno jevení, tak to znamená zároveň, že to je vždycky jevení pro někoho, a tudíž jenom pro někoho může být něco jsoucí, protože jenom pro někoho se to může jevit. Jinak by se to jevílo samo o sobě, to by byl ten *Vorschein*, ale chyběl by tam *Anschein*. To nemůže, když je to spojené. Musí tam být vždycky *Anschein*, je to tedy vždycky pro někoho. To znamená, že jenom pro někoho může něco být. Nic nemůže být samo o sobě.

Jiný hlas: Ale to nemusí být vždycky člověk. To může být třeba i ta kráva, on právě říká, že svět...

Hejdánek: A to říká vysloveně?

Jiný hlas: On právě říká vysloveně to, že i před člověkem tady byl svět.

Hejdánek: Dobrá, že to říká. Ale jak je to možné? Komu se teda jeví?

Jiný hlas: Ten se jeví... to je to jevení, které nemusí být jevením člověku. Když se jeví...

Hejdánek: Komu se tedy jeví? Komu se jeví, když to spojil? Rostliny?

Jiný hlas: Ano. Rostliny. A co když tady ještě nebyly rostliny?

Hejdánek: Tomu, co tady bylo, tomu se to jevílo.

Jiný hlas: A čemu? Co tady tenkrát bylo?

Hejdánek: Jak víte, že se to tomu jevílo, když nevíte, co to bylo?

Jiný hlas: To je ta samá otázka, kterou mi říkal Ivan, která je z Heideggera, že Heidegger se toho obával a tvrdil, jak to víme, že ty věci tady jsou a tak dále.

Hejdánek: Já vám připustím, že tady ty věci byly. Ale jak víte, že se jevíly? Komu se jevíly?

Jiný hlas: Ty věci se jevíly.

Hejdánek: Komu? To byl čistý *Vorschein*. Bez *Anscheinu*. Ale on to spojuje, říká, že je to jedno, že to nemůže být jedno bez druhého. Tak komu se jevíly? Kdo byl subjektem toho *Anscheinu*?

Jiný hlas: To neznámá, že to musí být vždycky na tom ukázané, že jevení je jevení něčemu. Ty věci se jeví, aniž by se musely nutně někomu jevit.

Hejdánek: Tak to nespojuje. Tak nejsou u něj jedna *Vorschein* i *Anschein*. Poněvadž kdysi dávno, když neexistoval člověk, tak tady byl jenom *Vorschein*. Teprve s člověkem přichází *Anschein*, nebo s rostlinami.

Jiný hlas: Pardon, nejsem si jistý, mluvilo se o jevení a...

Hejdánek: *Erscheinen*.

Jiný hlas: Dobře, a já jsem myslel, když se hovoří, že jsoucno... když se říká, že bytí je jevení, tak jsem to

myslel v tom jeho smyslu *Erscheinen*, ale v žádném případě buďto vyjevování nebo zjevování.

Hejdánek: To on připouští, že to je buď tak, nebo tak. *Erscheinen* je obojí. Podívej se, když se to jevení odehrává, tak se tady něco vyjevuje. A to, co se tady vyjevuje, to je jsoucí. Se může taktéž někomu jevit.

Jiný hlas: A nemusí.

Hejdánek: A nemusí.

Jiný hlas: No tak že to je oddělené. To je jako tradičně... no je to oddělené, ale je to spojené taky, že *Ding an sich* tady je o sobě. A může se taky ještě někomu jevit, tak je to *für uns*.

Hejdánek: Tady není právě *Ding an sich*.

Jiný hlas: No, když se to jenom vyjevuje samo, ale ne někomu, tak je to *an sich*. Já myslím, že to je *ex definitione*.

Hejdánek: No o sobě...

Jiný hlas: Když někomu, tak *an sich*. Ano, ale to *an sich* se chápe prostě takovým způsobem, že je to něco, co je nám nepoznatelné.

Hejdánek: A ne, ne, ne, to tam nemusí... ale *an sich* znamená o sobě. Nepotřebuje to nic dalšího k tomu, aby se to vyjevovalo.

Jiný hlas: Ano, samo o sobě.

Hejdánek: Ano.

Jiný hlas: Tímto se to vyjevuje samo.

Hejdánek: Ano.

Jiný hlas: A jak se to vyjevuje tedy? Jak se třeba takový atom vyjevuje?

No, vyjevuje se normálně tím, že se odehrává to jevení.

Hejdánek: A jak se odehrává? Jak vypadá to odehrávání jevení psa? To je lepší než u atomu, že. Jak se odehrává jevení psa?

Mně by to zajímalo. Já přece jsem vyložil tady naprosto... já jsem chtěl, abyste to srovnal s tím, co my tady děláme, že.

Jiný hlas: No, to je určitě problém se vyrovnat s Finkem v téhle věci.

Hejdánek: Dobře, ale je to ten smysl. Prostě já vím, že řada lidí se na to, co tady já předvádím, dívá jako na nějakou cirkusáckou... já nevím, nějaký cirkusácký pokus.

Tady chci ukázat, na tomhle vidíme, že takovéhle cirkusácké představení podnikají také jiní. A já bych chtěl ukázat, že já to dělám líp, že.

Čili já tady naprosto jasně říkám, a to doufám všem je jasné, jak já to chápu, to odehrávání. Jak se odehrává pes. A mně by zajímalo, jak se odehrává pes podle Finka. On mluví jen o odehrávání, ale co to...

Jiný hlas: Odehrává se jevení, ne pes.

Hejdánek: No tak jak se odehrává jevení psa?

Jiný hlas: Tím odehráváním jevení se pes vyjevuje.

Hejdánek: Tak jak? To jsou termíny, to jsou slova. Řekněte mi jak.

Jiný hlas: Já nevím, jak to vysvětlit.

Hejdánek: No tak máte tady psa, který se narodí, slepý, pak začne koukat, dělá loužičky, pak se naučí nedělat loužičky, vyrůstá a tak dál. Tak jak se jeví ten pes? Nebo vyjevuje, nebo jak to řeknete? Kdy se jak? Řekněte mi, jak vypadá třeba dneska, když jsou mu tři roky, jak vypadá ten vyjevený pes?

Je tady ještě někdo, kdo nerozumí? Jak vypadá ten pes? No jak se mi jeví?

Jiný hlas: No tak se vám jeví jinak, než se jevil, když se narodil, ne?

Hejdánek: Samozřejmě. Čili to znamená to jevení...

Jiný hlas: To je právě to, tady na tom stárnutí on ukazuje, že se tady odehrává nějaké jevení.

Hejdánek: Moment, to neznámá, že je tady nějaký pes. Tady se odehrává jevení. A to jevení...?

Jiný hlas: Co se jeví?

Hejdánek: Jeví se mi nějaký pes.

Jiný hlas: No právě, takže tady je pes. A ne, že není.

Hejdánek: A já hovořím o odehrávání.

Jiný hlas: To je jedno, ale to odehrávání není přece...

Hejdánek: Něco tady musí být.

Jiný hlas: Není to jsoucno.

Hejdánek: To odehrávání není, nebo to jevení není žádné jsoucno.

Jiný hlas: No když něco není jsoucno, tak to není.

Hejdánek: Ano, v určitém... Jsoucnost je, že je, ano. Musíme to takto vymezit.

No musíme to takto vymezit. Takže prostě když se tady vyjevuje pes jako tříletý, tak ten tříletý pes tady opravdu je. Jinak by se nemohl vyjevovat.

No a teď mně jde o to. Vyjevuje se jsoucno – pes, anebo vyjevuje se jsoucnost psa, jak my jsme říkali?

Rozeznáváte toto jsoucno?

Jiný hlas: Vždyť vyjevuje se ten pes.

Hejdánek: Něco se mně ukazuje, a to je pes.

Jiný hlas: A jak to, že se nevyjevuje taky jako štěně?

Hejdánek: Vždyť byl štěně.

Jiný hlas: No když byl štěně, tak se mi ukazoval jako štěně.

Hejdánek: No a to bylo jiný jsoucno?

Jiný hlas: No ne...

Hejdánek: Když byl štěně, tak to bylo jiný jsoucno?

Jiný hlas: To byl ten samý pes. Takže to znamená, že se mi vyjevuje ten pes v různých dobách různě.

Hejdánek: Ano. Výborně. A kdo dává ta různá vyjevování dohromady?

Jiný hlas: No to dáváme my, že to je pro nás jeden pes.

Hejdánek: Moment, moment, my?

Jiný hlas: No tak samozřejmě i ten pes. No samozřejmě.

Hejdánek: No tady jste právě u Finkova... chcete vědět, kde je zajištěna ta integrita toho psa? Přesně.

Poněvadž Finka se pak tázal, kde je zajištěna integrita *Gegendu*, krajiny. Poněvadž krajina je něco úplně jiného než pes.

Jiný hlas: Ta integrita je právě zajištěna tím, jak se odehrává jevení.

Hejdánek: No a kde? Kde je zajištěna integrita jevení?

Jiný hlas: No to je, jak jsem vám říkal, když jsem se ptal sám po téhle otázce a že jsem tam pak hledal jisté struktury v tom odehrávání se toho jevení.

Hejdánek: Dobře, ale kde se berou ty struktury?

Jiný hlas: No tak ty struktury se berou z té vlády, z vlády světa a pravdy.

Hejdánek: Podívejte, když se jeví pes, jak to jevení ví, že má zůstat u psa a nepřeskočit na kočku?

No přece když se něco jeví, jak to jevení zajistí identitu toho, co se jeví? Proč to neskáče: jednou kočka, jednou myš, jednou stůl, jednou já nevím co? V čem je založeno? Buď v subjektu, nebo v tom psovi?

Jiný hlas: Ne, to vůbec ne. To je založeno právě v tom odehrávaném jevení. To odehrávané jevení se odehrává... potom to jevení je úplně... to jevení je úplně něco jiného než vyjevování a zjevování. Alespoň já mám takový dojem, že on když hovoří o jevení, tak to jevení je opravdu něco nejsoucího. Proto aspoň si používal několik...

Hejdánek: No ano, jevení je nejsoucí. To je nepochybné.

Jiný hlas: Ale potom tohleto, to jevení, to, že se mi v tom jevení ukazuje kočka stále, nebo že když tady jde něco, takže je to furt kočka, že to není najednou pes a pak zase kočka. No tak to je právě dáno tím jevením. To jevení je udělané... se odehrává tak.

Hejdánek: Kterým jevením? Kterým jevením? Vždyť jevení není vyjevování a zjevování. Dobře, kterým jevením?

Jiný hlas: To jevení, které se odehrává.

Hejdánek: Ale to se odehrává i kočka i pes. Všechny, všechny jsou jevení. A jak to jevení zůstane u kočky a

ne u psa? Vždyť se všechny vyjevují. Jevení je vždycky v krajině, že.

Jiný hlas: No, krajina, která sjednocuje a stylizuje. Takže by to bylo, že to zůstane u té kočky a nepůjde to na toho psa nebo obráceně, takže to zajišťuje ta krajina.

Hejdánek: To není možné. Ne, to ne, ta krajina má... do té krajiny patří všechno. To je to pole. Ta nemůže zajistit integritu jednotlivých.

Jiný hlas: Jo, ale on to tam tak říká. Rozptylovat, sjednocovat, sjednocovat, rozptylovat. To znamená, že tam rozděluje ty jednotlivé jevení. Tady patří tohle jevení, tamhle jevení psa, to jevení kočky. To vypadá, že to dělá právě v tom odehrávání. Krajina. Tady je to míněno jako ta krajina, ale míní se tím to odehrávání toho jevení.

Hejdánek: Tak to bych chtěl pochopit. Jak to odehrávání... čím se řídí to odehrávání?

Jiný hlas: No vy chcete vědět v podstatě, kde je ten *logos* toho odehrávání.

Hejdánek: No jistě. Poněvadž...

Jiný hlas: A ten *logos* podle něj je právě v té vládě světa a pravdy.

Hejdánek: Ale jak může svět... takže on, když říká svět, tak myslí *logos*?

Jiný hlas: To by tak vypadalo, že svět je krajinou krajin nebo universem krajin.

Hejdánek: No ne.

Jiný hlas: To by byla spíš ta vláda.

Hejdánek: Ta vláda spíš by byla tím *logem*.

Jiný hlas: Vláda světa, no. Takže je vláda světa a pravdy. A ta vláda by právě jako dělala to vcházení, to znamená potom toto odehrávané jevení. Tady by byl ten...

Hejdánek: No a pak je nejasné... když je svět jeden, nehledě k tomu, že to není jsoucno a když jeden, tak jak z něj může vzejít mnohé?

Jiný hlas: Ale on je jeden úplně v jiném smyslu než jako jedna věc. Člověk je taky jeden a jeví se mnohým.

Hejdánek: No moment. On mluví nejenom že jeden, ale on mluví o jeho sjednocenosti. Svět je sjednocený. Kde se bere ta sjednocenost? A když už tam je, kde se bere pak ta multiplicita těch jednotlivých soucín? Jak se vynořují?

Jiný hlas: A ten svět nesmíme brát jako... Anaxagorás říká, že *apeiron* je ta základna, z které všechno vyrůstá a do které všechno zaniká a vzniká to tím, že se stavějí proti sobě protivy. Čili on odmítá to, že by se od toho *apeiron*, že by se oddělovaly kousky. Když tam není žádné *peras*, žádná hranice, tak nemůže být oddělený kousek. Čili vlastně to *apeiron* nemá s těma jednotlivýma soucínama co dělat. Ta se vynořují někde mimo *apeiron*.

No a tady v tom tak není, že?

Hejdánek: No ale tak jak je to tady?

Jiný hlas: Tady je to právě tak, že ten svět, když říkáte jeden, tak si musíme uvědomit, že mimo něj není už nic jiného. To není tak, že by tady byl svět a ještě mimo něj něco bylo. Ten svět je jeden tím, že už v podstatě tam jiná číselka neexistují, pokud použijeme pro něj výraz...

Hejdánek: No moment, tak to je čistě formálně jeden, ale to ještě neznamená, že sjednocený.

Jiný hlas: Jakže sjednocený? On sám říká, že by byl sjednocen. On sjednocuje.

Hejdánek: To jsme udělali my, že to je svět.

Jiný hlas: Tam se neříká, že svět by byl sjednocen. Já nevím. On naopak sjednocuje, že? Na které to je straně? Svět je to, v čem je vše shrnuto nebo shromážděno. To bylo... ano. Ale svět není sjednocen.

Bylo řečeno, že krajina sjednocuje, ale a rozptyluje, ale ne že ona je sjednocená. Tam právě jako u těch východních filosofií, kde se v podstatě říká, že není prostorem, ale všechny prostory má v sobě, není časem, všechny časy v něm přetrvávají, není celkem, ale všechny celky jsou v něm, v něm tedy, v tom světě.

Hejdánek: Jo počkejte, že není celkem? Třeba na straně 151 říká, že to je *Weltganzheit*.

Jiný hlas: Ano, ale co to znamená? To neznamená to, že to je celek v tom smyslu, že to je souhrn součástí.

Hejdánek: Ano. No dobře, no tak tím spíš. Tak v jakém smyslu tedy?

Jiný hlas: Není to celek, který by byl v nějakém jiném celku. A není to celek, který by v sobě obsahoval jako nějaké další jednotlivosti.

Hejdánek: Jak tože ne? On právě obsahuje všechny jednotlivosti.

Jiný hlas: Ne, neobsahuje. On je v sobě nějakým způsobem zahrnuje, ale ne že by je obsahoval jako souhrn. On je *umgreifen*, to je obsahovateli...

Hejdánek: Ano, objímá, ano. Obchvacovateli nebo...

Jiný hlas: Neznačená to, že by to byl celek, který by se skládal z částí, asi tak bych to řekl.

Hejdánek: To ne, jistě, to ne. Ale nicméně v sobě zahrnuje ty věci. Co to je, ta celkovost toho světa? Ta celkovost toho světa? V čem spočívá celkovost toho světa? Proč to není pouhá hromada?

Jiný hlas: Protože ta hromada by byla z nějakých částí. Hromada je vždycky z něčeho. Tady se nejedná o to, že by ten svět byl složen z nějakých částí.

Hejdánek: Dobře.

Jiný hlas: Ale ten svět naopak není nic statického, kde by byly jenom věci na sebe nasázené, ale tam se něco děje.

Hejdánek: To je jedno, ale tak tím spíš, když není složen z těch částí, tak to znamená, že ob stojí bez nich.

Jiný hlas: Že ob stojí bez těch částí? Ne, musíme si uvědomit tu věc, kde se tam ty jsou berou v tom světě. Ty jsou tam právě, ty se tam dostávají až skrze to vyjevení. Ten svět je něco, na základě jehož se něco odehrává.

Hejdánek: No dobře, ale kde se bere to vyjevování? To je jen ve světě, ne? Proč my vůbec říkáme, že ve světě jsou, že jsme my ve světě, věci a tak dále? Tady se musí vysvětlit to, v jakém smyslu se to chápe, toto, že jsme ve světě.

Jiný hlas: My jsme ve světě právě jenom na základě toho, že my jsme vyjevení, odehrávané jevení, a tady se odehrává jevení, které my si uvědomujeme, že se jevíme...

Hejdánek: Ale my přece nejsme jenom jevení. My přece máme svůj život. To není jevení.

Jiný hlas: My jsme jenom na základě odehrávaného jevení.

Hejdánek: Ale to není pravda.

Jiný hlas: To je ono právě. Kdyby se neodehrávalo jevení, tak my bysme...

Hejdánek: Ale to můžeme o čem jiném, ale ne o sobě.

Jiný hlas: Proč?

Hejdánek: No protože my přece nejsme jevení.

Jiný hlas: Já neříkám, že jsme jevení, ale my jsme na základě odehrávání se jevení.

Hejdánek: Ale kdepak.

Jiný hlas: No právěže...

Hejdánek: My jsme jsou, která se vyjevují.

Jiný hlas: No jo, ale co to znamená? To je to, že se odehrává jevení.

Hejdánek: No to se odehrává jevení, jenomže to jevení se nemůže odehrávat bez nás. Naše jevení se nemůže odehrávat bez nás. My nejsme produkt svého jevení.

Jiný hlas: Může. Vždyť tak jako ostatní jsou se vyjevují, to je ten *Vorschein*, stejně tak my máme taky *Vorschein*, že jo. A ten je na základě toho, když se jevení odehrává.

Hejdánek: To komu se vyjevujeme?

Jiný hlas: Okolí. Například psovi, televizi, skříní.

Hejdánek: No to teda se vyjevujeme dost blbě. No tak samozřejmě ty úrovně jsou nižší v tomto, než třeba když se vy...

Jiný hlas: No dobře, ale tak jak to, že my jsme vyšší než pes, když se jevíme psovi? Já nebudu říkat vyšší a nižší, ale jsou jiné. Jak to říká Fink.

Hejdánek: No dobře, jiné. No tak jak to, že nejsme jiní? Jak to, že jsme lidé, když se vyjevujeme psovi?

Proč nejsme taky psi? To je jiná věc. Já nevím, kde se to bere, proč se vyjevujeme psovi jako lidé a ne jako psi?

Jiný hlas: My se psovi vyjevujeme nějak, já nevím jak, jestli jako lidi, to nevím. Ale psovi se nějak vyjevujeme.

Hejdánek: Jak to, že nevíte? Vždyť víte, co jste, ne?

Jiný hlas: Ano, ale já nevím, jak se vyjevují psovi já.

Hejdánek: Ale vždyť vy se vyjevujete jako jsoucno, ne? To se vyjevujete, ale něco jiného je, jak já se jevím tomu psovi. Ale nechme stranou, co pes o tom ví, o tom vyjevování. On třeba to vyjevování registruje jenom zčásti. Ale vy se přece vyjevujete, jaké jste, ne? Když říkáte, že vy jste sám produkt vyjevování, tak to nemůže záležet na tom psovi, ne?

Jiný hlas: Ano, to na něm nezáleží.

Hejdánek: No takže se vyjevujete jako člověk.

Jiný hlas: Ano.

Hejdánek: I tomu psovi ale.

Jiný hlas: Tomu psovi... já o tom nevím jak.

Hejdánek: Vy nevíte, co z toho ten pes bere, ale vy se vyjevujete tomu psovi jako člověk, protože jste člověk.

Jiný hlas: Ne, já se vyjevují jako člověk.

Hejdánek: No, ale to znamená i psovi i kočce i rostlině. Když se vyjevujete, tak se vyjevujete všemu světu.

Jiný hlas: Ale podívejte se, ten kámen nebo prostě něco se může samo na základě odehrávaného jevení nějak vyjevovat, ale mně se to může nějak jinak jevit.

Hejdánek: To je jiná věc, o tom nemluvíme. Ale vyjevuje se to jako pravé jsoucno.

Jiný hlas: No to jo, to já nepopírám. To nepopírá snad ani Fink.

Hejdánek: Čili když mluvíme o tom, co to je, *Anschein* nebo *Vorschein*... Pro nás je *Anschein*, ale samo o sobě... Pro nás *Anschein*, tak *Vorschein*. Tak když prostě jde o *Vorschein*, tak se vyjevujete jako člověk. Ať pro rostlinu, pro psa nebo copak, co oni si z toho vezmou, to je jejich věc. Ale vy se prostě pro celý svět se *Anschein*, vyjevujete *Anschein* jako člověk.

Jiný hlas: Ne, to není pro celý svět. Já se vyjevují jako člověk. To není pro někoho. Právě ten *Vorschein* je nezávislej na tom komu.

Hejdánek: No tak ne pro někoho, ve světě prostě. Tak jsem to myslel. Ano, pro celý svět rozumí se prostě *urbi et orbi*. Vy se prostě vyjevujete ve světě jako člověk. No a teď mě by zajímalo, jaké podíl ten svět má na vašem vyjevování.

Jiný hlas: No právě že ten podíl je v tom, že ten svět se, ta hra toho světa neboli ta vláda jeho světa a pravdy je odehrávané jevení a to odehrávané jevení je vyjevení mě jako člověka.

Hejdánek: No, a teď je takových lidí strašná fůra, pět miliard. Ano, a bylo v minulosti ještě spousta, a jsou psi a kočky a rostliny a nevím co všechno a to všechno se vyjevuje. Mně by zajímalo, jak to ten svět zvládne, aby všechno vyjevoval jako to, co to je, a ne jako něco jiného.

Jiný hlas: No jo, jak to ten svět zvládne, to je...

Hejdánek: No to je důležitý.

Jiný hlas: Je to důležitý, ale...

Hejdánek: Protože totiž jinak je to *flatus vocis* říkat, že to svět vyjevuje.

Jiný hlas: Ne že to svět vyjevuje. To se vyjevuje na základě vlády světa a pravdy.

Hejdánek: No tak na základě, tak na základě vlády. Na nějaký základě vlády. Ještě když řeknete na základě, to znamená, že tady musí být ještě další faktor kromě té vlády.

Jiný hlas: No ne, je tady ta vláda světa...

Hejdánek: Ta to dělá.

--- (Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: No a jak to, když ten svět je jeden, jak stihne vyjevovat tolik soucen různých? Víte, on tam hovoří u toho světa o té světlé a té tmavé stránce, nebo hovoří o vládě, tam pak dochází k té hře u toho světa, anebo hovoří, že staví vedle sebe svět a pravdu a pak hovoří o vládě světa a pravdy.

On je tady ve všem velice nepřesný. O té pravdě, to jsem teď už zapomněl, co jste tam citoval z té jedenáctky nebo desítky.

I tu dvanáctku když si vezmete, tak to tam máte. Tam je třeba ta poslední věta: „*Es kommt alles darauf an gerade umgekehrt das Erscheinen von Seienden und seine Wahrheit aus dem Raumgeben-Walten der Welt zu begreifen*“, čili vlastně i pravdu je třeba chápat z vlády světa. Ne že to je spolu pravda vládne, nýbrž vládá svět, čili i sama pravda je produktem vlády světa.

To on zase na straně 155, když si najdete stranu 155. Není to úplně jasné. Strana 155, tak tady máte, že... tady je o té vládě, třetí řádek odshora: „*Das Erscheinen ist das in einander verspannte Walten von Wahrheit und Welt*“. A ta *Wahrheit* je z neznámého důvodu v uvozovkách. Proč? *In einander verspannt*. A to znamená, že *Welt*, pokud tedy produkuje tu *Wahrheit*, tak se zároveň, když ji produkuje, tak ta *Wahrheit* se mu odcizuje.

Svět nemůže produkovat pravdu.

Jak to, tady to je jasné. Tam je z vlády pravdy a světa. Moment, tady je, že naopak vyjevování neboli jevení jsoucího a jeho pravdu je třeba chápat z vlády světa. A to je konec 130. Vy jste úplně někde jinde. A tamto jste citoval původně. 130, úplný konec. Právě tu větu, co jste citoval. „... *und seine Wahrheit*“, to je *Wahrheit* toho *Seiendes*. A tu je třeba chápat z *Walten der Welt*, která dává prostor a nechává čas. Víte, první, co mě zarazilo, už jsem se o tom bavil s jedním klukem, kterej to taky četl, ale říkal jsem, v titulu knihy je teda, kniha se jmenuje teda *Bytí, pravda a svět*, ale o té pravdě tady není skoro vůbec nic. O tom světě je tady už víc, víc a málo. Ale je to hrozně těžké to z toho... i z těch ostatních knih. Ty jeho knihy jsou totiž psány takovým způsobem, že v podstatě když si člověk přečte poslední kapitolu, tak to tam má všechno řečeno, předtím jenom takové věci, které v podstatě nějak tak zná. Ale není to nikterak jasnější než předtím. Ale ve všech knihách to končí tak otevřeně a ve ztracenu. Jak to s tím, on to blíž neuchopí, jak se to odehrává ta hra nebo jak se odehrává ta vláda té pravdy a toho světa. Jasné je tam to schéma s tím odehrávaným jevením a s tím jevením potom té věci, tou krajinou, to tam je poměrně jasné, ale s tou pravdou, to je temný.

On tady u Hegela třeba vytýká, že svět, *die Welt bleibt ungedacht*, že svět zůstává nemyšlen.

Ano, ale to je u něj jako nemyšlená pravda, nemyšlen svět, nemyšlená *Gegend*, nemyšleno nic. To on myslí u toho Hegela tak, že ten svět je tam stále chápan jako jsoucno, proto on říká, že ten svět je v podstatě nemyšlen. No a u něho zas je nemyšlen, protože ho chápe jako nejsoucno. Já vím, ono terminologicky s ním by se dalo polemizovat na každém kroku. Tady mně šlo spíš o to chytnout nějakou tu linii, kterou on tam má. Ono pak je hrozně těžké, když si člověk vezme ty věty.

Jak se toho máte držet. Hrozně těžko se toho člověk drží. S takovýmhle výkladem nelze ani spolumyslet. Pro mě to bylo dost těžké, proto jsem se toho taky dost obával.

Hejdánek: No totiž podívejte se, to je pozoruhodnej jeden z nejvýznamnějších myslitelů tohoto století. To, co tady předvádím, to neznamená, že nestojí za to ho číst. Jenom jde o to, abyste pochopili, jaká je šílená slabost současné filosofie. Že prostě ta pojmovost tam jde k čertu. Poněvadž to nefunguje, ta stará metafyzika. Tak oni to kritizují a místo toho Heidegger je naučil, Fink konkrétně naučil šahat k poetickým prostředkům, třeba k metafoře. Ale je to nemyšlené. Poněvadž to říkají Francouzi velice přesně *comparaison n'est pas raison*, přirovnání není důvod, není argument.

Takže my musíme vzít v úvahu, že to není, protože to je slabej myslitel, nýbrž že filosofie je v krizi. Takhle to musíme. Čili když ho kritizujeme, tak to není, protože je vůl, nýbrž proto, že musíme přesně vědět, kde ty chyby jsou. Když máme sami myslet, přece nebudeme opakovat ty chyby, který on dělá. Samozřejmě že nedojdeme dál než on, poněvadž my jsme daleko menší myslitelé než on. Ale na to kriticky vidět jeho chyby, na to stačíme. A mně se zdá, samozřejmě abychom to kriticky viděli, tak musíme mít odkad se na to dívat. Čili my jsme tady začali něco budovat a z perspektivy toho našeho stanoviska se teď ukazuje, že on vlastně tam dělá určité chyby, který bychom neviděli, kdybychom si ty předpoklady tady nevybudovali. To ještě neznamená, že to naše je řešení. To zas jinej by mohl přijít a ukázat, jaký je blbý to naše řešení. Ale přinejmenším ten náš pokus je dobřej proto, aby bylo vidět, jaký chyby dělá ten Fink. Na

tom se můžeme hodně naučit. To není proto, že si tady dokazuju, že nestojí za nic. To je vynikající myslitel.

Jenomže právě, to vlastně Aleš jedinej tady je, kterej chodil na ty malý semináře tenkrát k Petrovi, co jsme dělali, jak jsme četli Kozáka a Hromádku. K Rádlovi jsme se tam vůbec nedostali tenkrát. Mně tenkrát štvál Petr, protože tam ukazoval, jak nedomyšlenej ten Kozák je. A já jsem tenkrát tvrdil: a tohle, co on vidí na tom Kozákovi, jaký chyby dělá, to můžu ukázat na každým velkým mysliteli včetně Heideggera. A dneska jsme si to ukázali na tom Finkovi. A já tady tohle povídám proto, abych... zvlášť Aleš má takovou dobrou snahu jako mnoho jinejch, když slyšíte ty fenomenology mluvit o Husserlovi nebo o Heideggerovi, tak každej ho vykládá v dobrý víře. Já mám úplně jinou metodu. Prostě každého je třeba rozcupovat na malinký kousíčky. A teprve tím, že on ukáže, že na vás triumfuje, že prostě vás převezve, vy chcete dokázat, že to je blbost, a najednou na další stránce se ukáže, že on o tom ví, co mu vytýkáte, a že to je jenom postup a že on zná řešení nebo se aspoň o něj pokouší, no tak to je přístup takový podstatnější. Každou věc můžete hájit a vždycky vylepšovat, že to je nepřesný, ale že vlastně mínil tohle. Jde o to, co řekl. Nám vůbec nejde o to, jaký je stanovisko Finkovo, nám jde o to, co napsal v téhle knize a na tom se můžeme naučit vyhnout se chybám, který dělal on. To je, proto to děláme. Čili já to nedělám proto, abych tady kritizoval, co nám tady vyložil Aleš, nebo abych kritizoval samotného Finka. Jde o to naučit se vyhýbat se chybám, který tam jsou udělaný.

Jiný hlas: No, právě ještě na závěr. Jde o to, ne že já ho chci v dobré vůli vyložit. Já pokud ho musím vyložit, tak se ho musím v prvé řadě pokusit pochopit, a pak teprve ho můžu nějakým způsobem kritizovat.

Hejdánek: To je ovšem iluze. To je stejná iluze jako Fink říká, že nejdřív musíme vyjít z toho *erscheinen* a teprve z toho je to jsoucno. To je totéž. Vy ho nejdřív pochopíte, tím ho dáte dohromady a pak už ho vykládáte z toho svého pochopení a ne z toho, co tam napsal.

Jiný hlas: Ještě úplně poslední věc je v tom, že ten pan Jiří Černý, on už je po smrti.

Hejdánek: Je po smrti, no.

Jiný hlas: Tak ten tam právě také říkal tu věc, že ten Fink se v podstatě s tím Heideggerem zase setkal, když Heidegger začal hovořit o té čtveřině ve věci. Tam jsou na stejném v tom básnění a takový ty neurčitosti.

Hejdánek: No tak dalo by se to taky vyložit tak, že Fink se pokusil trhnout od Heideggera a nakonec mu stejně propadl.

Jiný hlas: Dalo by se to taky vyložit obráceně, že Heidegger si nechal dojít některý kritiky a že změnil... Ale on si toho byl vědom, to už bylo někdy v těch třicátých letech, kdy on začal sám sebe kritizovat, ten Heidegger. Takže já se taky omlouvám za všechny tyhle věci.

Hejdánek: A proč se omlouváte? My vám děkujeme a budeme muset čas od času něco takového si taky předvést. Příště je ten Němec *Reinhard Brandt*. To je západní Němec, ano. Zprostředkovali to snad holandští [nesrozumitelné] a uvidíme. Jak jsem vám už říkal, je to chlapík, a já jsem zjistil, že ten rozsah tematiky je dost veliký.